Van:
Verzonden: vrijdag 12 juni 2020 16:23
Aan: 'regio@nu.nl'
Onderwerp: RE: Gemeente Amsterdam over de standbeelden

En ik vergat de reactie van het College:

We zijn geen voorstander van uitwissen, we zijn een voorstander van uitleggen en duiden zodat mensen zelf een geïnformeerd oordeel kunnen vormen. Het is niet aan de politiek om voor te schrijven wat omstreden is, het moet onderwerp van de maatschappelijke discussie zijn. We gaan daarom in kaart brengen welke standbeelden, gevelbeelden, straatnamen en gebouwen er zijn met een link naar het koloniale verleden en kijken naar de mogelijkheid informatie te geven, informatieborden te plaatsen, waarin de historische context van deze personen wordt toegelicht. De Amsterdamse geschiedenis is rijk en soms pijnlijk. Dat verstoppen we niet maar bespreken we. Vernieling accepteren we niet en daar zullen we dan ook tegen optreden.

Goed weekend

Van:
Verzonden: vrijdag 12 juni 2020 16:16
Aan: 'regio@nu.nl'
Onderwerp: Gemeente Amsterdam over de standbeelden

Hoi

Ik heb even navraag gedaan:
Of er nog een debat komt is aan de gemeenteraadsleden. Wethouder Groot Wassink heeft gisteren toegezegd de inventarisatie van straatnamen uit te breiden met standbeelden en andere namen in de openbare ruimte.
De uitkomst van die inventarisatie dient als input voor het maatschappelijke gesprek daarover. De gemeenteraad wordt uiteraard van de voortgang op de hoogte gehouden.

Kun je daarmee uit de voeten?

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: vrijdag 12 juni 2020 13:32
Aan:
Onderwerp: Reactie College A'dam op vernieling of bekladding van standbeelden

Hoi .

Hier zoals besproken een korte reactie van het College van B&W van de gemeente Amsterdam op het neerhalen of bekladden van standbeelden, gevels, etc.

College van B&W:
"We zijn geen voorstander van uitwissen, we zijn een voorstander van uitleggen en duiden zodat mensen zelf een geïnformeerd oordeel kunnen vormen. Het is niet aan de politiek om voor te schrijven wat omstreden is, het moet onderwerp van de maatschappelijke discussie zijn. We gaan daarom in kaart brengen welke standbeelden, gevelbeelden, straatnamen en gebouwen er zijn met een link naar het koloniale verleden en kijken naar de mogelijkheid informatie te geven, informatieborden te plaatsen, waarin de historische context van deze personen wordt toegelicht. De Amsterdamse geschiedenis is rijk en soms pijnlijk. Dat verstoppen we niet maar bespreken we. Vernieling accepteren we niet en daar zullen we dan ook tegen optreden."

Kun je daarmee uit de voeten?

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 11:04
Aan:
Onderwerp: FW: Beelden in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden
Urgentie: Hoog

Hallo
Zoals net al gewisseld via de app bijgevoegd het lijstje met kunstwerken gerelateerd aan koloniaal verleden. In de mail hieronder staan de gegevens van degene van de politie waar gisteren contact mee is geweest. Ik ga er van uit dat het contact nu verder via jullie verloopt. Mocht dat anders zijn, horen we dat graag.
Nogmaals veel succes vandaag!
Groet,

Van:
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 10:57
Aan:
Onderwerp: Beelden in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden

Hoi

Gisteren werd de gemeente via 14020 benaderd door , van de politie Amsterdam . In verband met de onrust wilde hij graag een overzicht van alle beelden in Amsterdam die in verband kunnen worden gebracht met het koloniaal verleden. Zodat de politie voorbereid is . Hij gaf aan van het Caribisch Netwerk binnen de politie te zijn. Hij gaf aan de informatie graag op korte termijn te willen ontvangen.

Bijgaand een lijst met kunstwerken in Amsterdam die gerelateerd zijn aan het koloniaal verleden. Goed als jij via de dienst OOV voor verstrekking aan de politie zorgt.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Amsterdam

Kunst en Cultuur - Bezoekadres: Jodenbreestraat 25 - Postadres: Postbus 1840, 1000 BV Amsterdam -

Zuidas - Bezoekadres: Strawinskylaan 59, WTC toren B4 - Postadres: Postbus 79092, 1070 NC Amsterdam -

Van:
Verzonden: donderdag 11 juni 2020 10:22
Aan:
CC:

Onderwerp: RE: Beelden in openbare / publieke ruimte

Dank voor de aanvulling. Helder.

Groeten,

Van:
Verzonden: donderdag 11 juni 2020 10:22
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Beelden in openbare / publieke ruimte

Ha . de curator heeft dit beeld ook expliciet genoemd, maar het is niet een beeld dat gerelateerd is aan slavernij. Wel aan het koloniaal verleden. In Engeland staat het bol van juist die aan slavernij gerelateerde beelden (slavenhandelaren, slavenhouders, mensen die personen tot slaaf maakten).
Groet van

Van:
Verzonden: donderdag 11 juni 2020 10:15
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Beelden in openbare / publieke ruimte

Goedemorgen,

Dank voor je input

De vraag komt voort uit een artikel over het standbeeld van Peter Stuyvesant bij het West-Indisch huis. Dus ik denk dat we niet gaan zeggen dat ze er helemaal niet zijn.
Maar je achtergrond info is heel nuttig en goed om te weten dat er bij ons nu niks bekend is over klachten of gesprekken over bepaalde standbeelden of kunstwerken.

De wethouder heeft zich van de week hierover al uitgelaten in het artikel over straatnamen van het Parool met de strekking dat het goed is om onderzoek te doen en informatie te verschaffen zodat ieder dan zijn eigen conclusies kan trekken en er lessen geleerd kunnen worden.
https://www.parool.nl/amsterdam/uva-studenten-onderzoeken-koloniale-straatnamen~ba329fcb/

groeten,

Van: _____
Verzonden: donderdag 11 juni 2020 9:48
Aan: .
CC: I

Onderwerp: Beelden in openbare / publieke ruimte

Ha , ik ben je oorspronkelijke mailbericht kwijt... er gaan daarna altijd zoveel mailtjes overheen; dat komt wel vaker voor
Je vragen:

1) hebben we al klachten/verzoeken bekend over beelden in de openbare ruimte met een koloniale link?
2) 2) gaat de gemeente er iets mee doen.

Antwoord
Beelden in de openbare/publieke ruimte in Amsterdam

Amsterdam kent geen beelden in de publieke ruimte van personen die gerelateerd zijn aan het koloniaal verleden en/of het slavernijverleden als handelaar of eigenaar. (bron: Amsterdam Museum)

Er zijn geen klachten bekend over beelden in de openbare ruimte van personen die herinneren aan het koloniaal verleden en/of de slavernij. Nederland is betrekkelijk laat begonnen met het maken van beelden. Bovendien behoorde de beeltenis de stad toe waar de persoon was geboren. Beelden van personen in dit kader zijn het beeld van J.P Coen in Hoorn (1893) en het beeld van M. de Ruyter in Vlissingen (1841). Het 1e/oudste beeld in Amsterdam is van Rembrandt (Botermarkt, Amsterdam 1860/1870).

Wat kent Amsterdam dan wel? Gevels, gevelbeelden en beelden in gebouwen, graven, straatnamen en zelfs een tunnel. zo kent de Bazel/Stadsarchief op de 4e verdieping een beeldengroep voorstellende o.a. J.P. Coen en J.B. van Heutsz. Maar er is ook het praalgraf van M. de Ruyter in de Nieuwe Kerk, waar overigens recent een gedenksteen ter nagedachtenis van Multatuli is bijgezet. Het voert nu te ver een overzicht van al dit erfgoed te geven; alles is reeds in kaart gebracht door het bestaande mapping slavery project van de (Rijks)musea curatoren in Amsterdam. En er is natuurlijk het particulier initiatief van de Black Heritage tours als goede partner.

_____ kan je een update geven over straatnamen

Van:
Verzonden: donderdag 3 september 2020 9:21
Aan:
Onderwerp: FW: Beelden in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden
Bijlagen: Kunstwerken in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden.docx

Urgentie: Hoog

Zie hier. Is er ook app verkeer gevraagd? Want door overstappen naar een andere telefoon ben ik heel veel apps kwijtgeraakt. Dus dat heb ik niet meer beschikbaar.

Van:
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 11:04
Aan:
Onderwerp: FW: Beelden in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden
Urgentie: Hoog

Hallo .
Zoals net al gewisseld via de app bijgevoegd het lijstje met kunstwerken gerelateerd aan koloniaal verleden. In de mail hieronder staan de gegevens van degene van de politie waar gisteren contact mee is geweest. Ik ga er van uit dat het contact nu verder via jullie verloopt. Mocht dat anders zijn, horen we dat graag.
Nogmaals veel succes vandaag!
Groet,

Van:
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 10:57
Aan:
Onderwerp: Beelden in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden

Hoi

Gisteren werd de gemeente via 14020 benaderd door , van de politie Amsterdam .
In verband met de onrust wilde hij graag een overzicht van alle beelden in Amsterdam die in verband kunnen worden gebracht met het koloniaal verleden. Zodat de politie voorbereid is . Hij gaf aan van het Caribisch Netwerk binnen de politie te zijn. Hij gaf aan de informatie graag op korte termijn te willen ontvangen.

Bijgaand een lijst met kunstwerken in Amsterdam die gerelateerd zijn aan het koloniaal verleden. Goed als jij via de dienst OOV voor verstrekking aan de politie zorgt.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Amsterdam

Kunst en Cultuur - Bezoekadres: Jodenbreestraat 25 - Postadres: Postbus 1840, 1000 BV Amsterdam -

Van:
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 10:57
Aan:
Onderwerp: Beelden in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden
Bijlagen: Kunstwerken in Amsterdam gerelateerd aan koloniaal verleden.docx

Hoi

Gisteren werd de gemeente via 14020 benaderd door , van de politie Amsterdam . In verband met de onrust wilde hij graag een overzicht van alle beelden in Amsterdam die in verband kunnen worden gebracht met het koloniaal verleden. Zodat de politie voorbereid is . Hij gaf aan van het Caribisch Netwerk binnen de politie te zijn. Hij gaf aan de informatie graag op korte termijn te willen ontvangen.

Bijgaand een lijst met kunstwerken in Amsterdam die gerelateerd zijn aan het koloniaal verleden. Goed als jij via de dienst OOV voor verstrekking aan de politie zorgt.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Amsterdam

Kunst en Cultuur - Bezoekadres: Jodenbreestraat 25 - Postadres: Postbus 1840, 1000 BV Amsterdam - Aanwezig: dinsdag en vrijdag
Zuidas - Bezoekadres: Strawinskylaan 59, WTC toren B4 - Postadres: Postbus 79092, 1070 NC Amsterdam -

KUNSTWERKEN IN AMSTERDAM GERELATEERD AAN KOLONIAAL VERLEDEN

Kunstwerk	*Kunstenaar*	*Locatie*	*Bijzonderheden*	
Jan Pietersz. Coen	Lambertus Zijl	Beurs van Berlage, aan gevel op hoek Damrak - Oudebrugsteeg	Beeld is in muurvlak verzonken.	
Jan Pietersz. Coen	W.A. Retera	Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT), Mauritskade	Hoofd van J.P. Coen als sluitsteen boven smeedijzeren toegangshek van de hoofdingang.	
Jan Pietersz. Coen	Hendrik Albertus van den Eijnde	De Bazel, Vijzelstraat 32	Dit kunstwerk bevindt zich op circa 20 meter hoog aan de gevel.	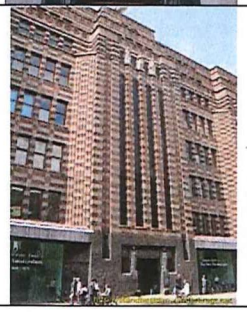

J.B. van Heutsz	Hendrik Albertus van den Eijnde	De Bazel, Vijzelstraat 32	Dit kunstwerk bevindt zich op circa 20 meter hoog aan de gevel.	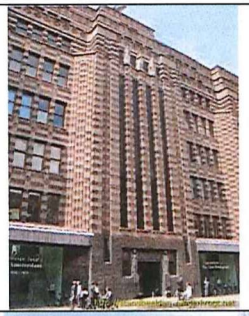
Monument Indië Nederland	Gijsbert Friedhoff	Olympiaplein	Dit is het voormalige Van Heutsz-monument, dat in 2001 van naam en betekenis is gewijzigd.	
J.B. van Heutsz	B.M.A. Ingen Housz en D. Roodenburg	Nieuwe Oosterbegraafplaats	Dit is het grafmonument voor J.B. van Heutsz.	
Peter Stuyvesant	Hans Bayens	West-Indisch Huis, Herenmarkt 99	Bronzen beeld staat op sokkel in een fontein op de binnenplaats.	

Amsterdamse betwiste beelden

In Nederland/Amsterdam zijn vergeleken bij andere landen weinig heroïsche standbeelden van mannen, al dan niet op paarden. In onder andere Zuid-Afrika, de Verenigde Staten, Engeland en België zijn inmiddels dankzij Rhodesmustfall en Black Lives Matter een groot aantal beelden van mannen (voor zover ik weet nog geen vrouwen), betrokken bij slavernij en slavenhandel bekritiseerd, besmeurd, neergehaald of weggehaald.

In Amsterdam verschenen pas rond 1850 de eerste standbeelden. Het plan voor een standbeeld voor de zeehelden is (gelukkig) aan Amsterdam voorbijgegaan omdat er tegelijkertijd geld ingezameld word voor het beeld van JP Coen in Hoorn, dat in 1893 werd onthuld. In de eerste beeldenhausse werden vooral schilders (Rembrandt) en dichters (Vondel) vereeuwigd.

Uit de periode daarvoor zijn er wel timpanen, gevelstenen, en dergelijke die verwijzen naar slavernij en kolonialisme. Deze zijn in kaart gebracht in de Gids Slavernijverleden Amsterdam (2014, 2de herziene druk 2018) Door Simone van Saarloos is Mapping Slavery mooi omschreven als 'een visuele laag die je als extra kunt interpreteren, maar die de fundamenten van de stad blootlegt'. In Amsterdam wel veel panden die een relatie hebben met dit verleden met als bekendste de huidige ambtswoning (Herengracht 502) in 1671 gebouwd voor Paul Godin, bewindhebber van de West-Indische Compagnie (WIC) en directeur van de Sociëteit van Suriname. Godin verdiende zijn geld met handel in slaven. Naast de voordeur is inmiddels een plakkaat aangebracht dat herinnert aan het verleden van Paul Godin en vermeldt dat slavernij misdaad is tegen de menselijkheid. Ook het Coymanshuis, nu het pand van Amnesty International heeft een slavernijverleden.

Timpaan aan achterzijde Paleis op de Dam

Gebouwd als Stadhuis ontwerp Jacob van Campen en geopend in 1655.
Decoraties op het gebouw moesten de centrale positie van de stad uitbeelden.

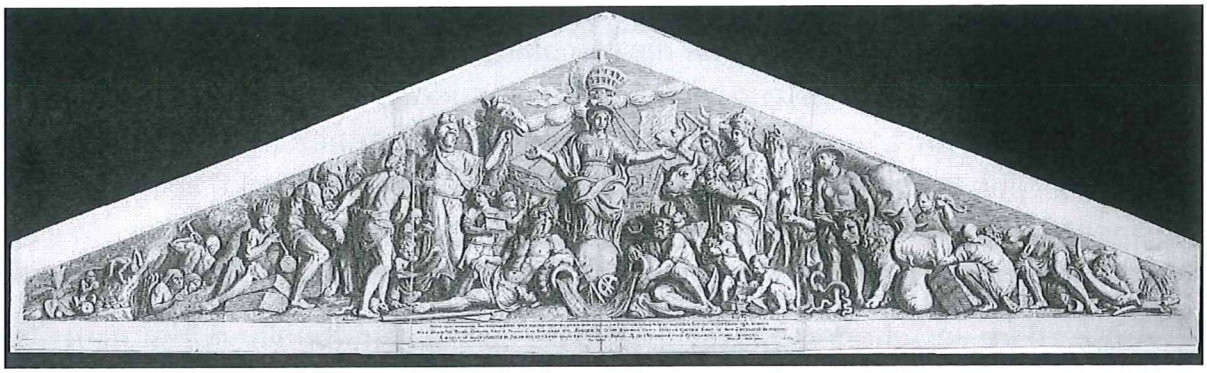

Quellinus, Hubert (1619-1688), Een prent uit 1664 van het timpaan aan de achterzijde van het stadhuis, nu het Koninklijk Paleis op de Dam, aan Nieuwezijds Voorburgwal 147. De voorstelling toont de vier werelddelen die hun schatten naar de Amsterdamse stedenmaagd brengen. (stadarchief)
Vergelijkbaar met paneel Hulde der Koloniën op de Gouden Koets.

Mausoleum Van Heutsz, 1924

Nieuwe Oosterbegraafplaats Kruislaan 126

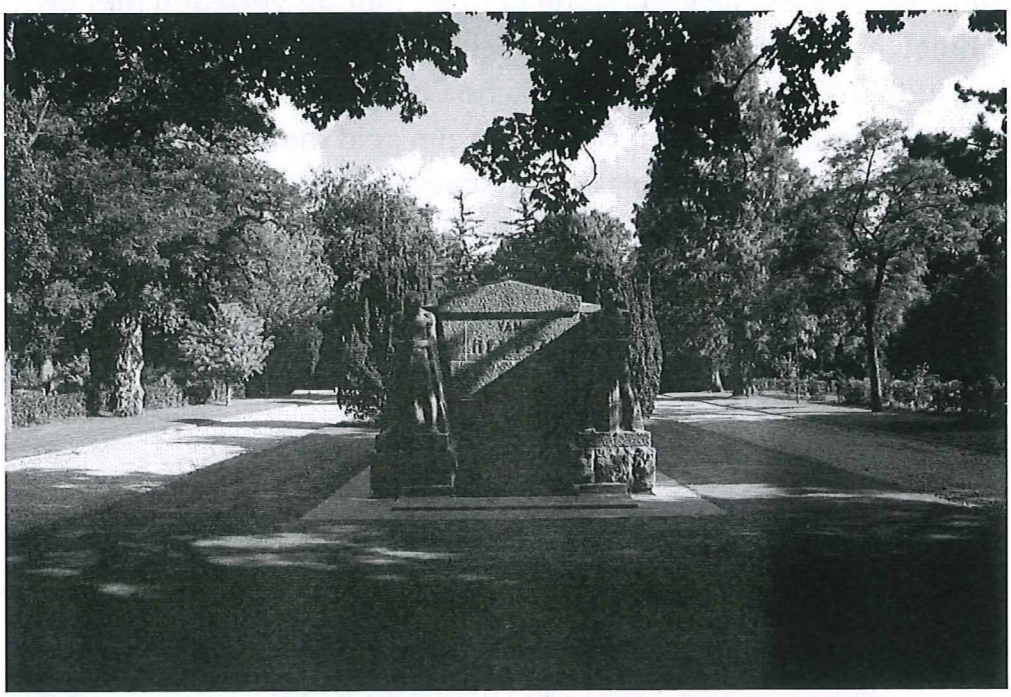

Bron: wikipedia

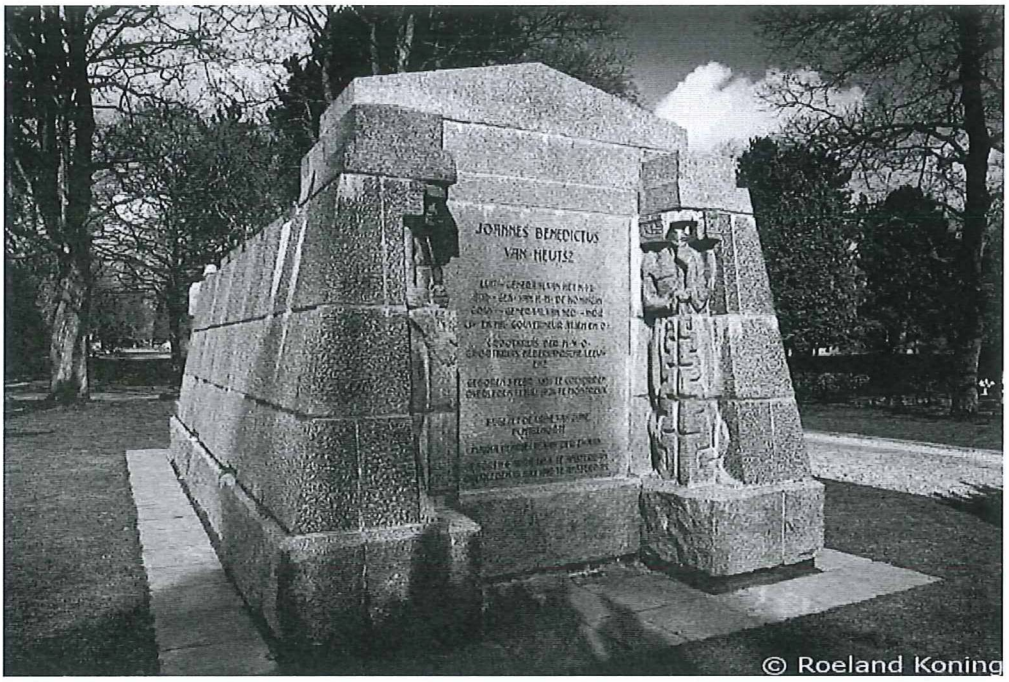

Bouwjaar: 1924, Architect: Bon Ingen-Housz en Dirk Roosenburg,
Rijksmonument ID: 526964

Na zijn dood kreeg Van Heutsz, in het bezit van talloze onderscheidingen, als enige persoon buiten het Koninklijk Huis een staatsbegrafenis in een mausoleum op de Nieuwe Oosterbegraafplaats in Amsterdam.

Omschrijving

Het GRAFMONUMENT van J.B. van Heutsz (1851-1924), van 1904-1909 gouverneur-generaal van Nederlands-Indië bestaande uit een grafkelder en een natuurstenen bovenbouw met geïntegreerde sculpturen. Het geheel is uitgevoerd naar het bekroonde ontwerp 'Atjeh' van de Haagse beeldhouwer B.M.A. Ingen Housz (1881-1947) en de architect D. Roosenburg (1887-1962). De onderbouw bevat granieten blokken in rustiekwerk en een verdiept geplaatste ijzeren toegangsdeur, toegankelijk via hardstenen traptreden. De in gebouchardeerd graniet uitgevoerde bovenbouw bevat een rusticasokkel en taps toelopende blokken; bij de ingang twee gestileerde sculpturen van krijgers als dodenwachters en op de kopse wand onder het fronton de naam Van Heutsz in eigentijdse metalen letters; aan de achterzijde twee hoofdreliëfs te weerszijden van een gedenksteen met inscriptie onder fronton.

Waardering

Grafmonument voor generaal Van Heutsz uit 1927, behorend tot de Nieuwe Ooster begraafplaats en als zodanig van algemeen belang wegens cultuur-, en funerair-historische waarde.

https://rijksmonumenten.nl/monument/526964/grafmonument-van-joannes-benedictus-van-heutsz/amsterdam/

Zie ook https://hart.amsterdam/nl/page/11008/de-nieuwe-oosterbegraafplaats https://geheugenvanoost.amsterdam/page/9080/de-herbegrafenis-van-generaal-j-b-van-heutsz

Van Heutsz Monument, 1935 Monument Indië Nederland, 2004

Apollolaan

Het monument was oorspronkelijk een ereteken voor generaal J.B. van Heutsz, commandant van het Nederlands-Indische leger en gouverneur-generaal van Nederlands-Indië. In 2004 werd het monument hernoemd in Monument Indië-Nederland. Nadat het monument een aantal keer was vernield, in 1967 met dynamiet en in 1984 met explosieven, werd het controversiële object in 2004 omgedoopt in Monument Indië Nederland 1596-1949. Alle verwijzingen naar Van Heutsz werden verwijderd.

Een plaquette vermeldt:

Dit monument werd in 1935 onthuld als eerbetoon aan J.B. van Heutsz gouverneur-generaal van voormalig Nederlands-Indië en jarenlang gezien als volksheld. Omdat hij als `pacificator' van Atjeh door velen verantwoordelijk wordt gesteld voor een zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis van Atjeh, besloot de stadsdeelraad Oud-Zuid in 2001 het bouwwerk van architect G. Friedhoff en beeldhouwer F.J. van Hall een andere naam en betekenis te geven: Monument Indië-Nederland, ter herinnering aan de Nederlandse aanwezigheid in de Indische archipel. Een tijdvak dat begon met de aankomst van Cornelis de Houtman in 1596 en eindigde met de soevereiniteitsoverdracht van Nederlands-Indië aan de Verenigde Staten van Indonesië in 1949. Met het vermelden van het jaartal 1945 wordt de Proklamasi van Soekarno in 1945 erkend. Het Monument Indië-Nederland verbeeldt de herinneringen aan ons koloniaal verleden in Indonesië en wijst, met respect voor het Indisch erfgoed naar de toekomst. De zon en het water verwijzen naar de relatie tussen de

beide landen. De reliëfs verwijzen naar de flora en fauna van Indonesië en de eilanden van de Archipel. De nieuwe toevoeging is ontworpen door Jan Kleingeld.

Bron: http://www.ontmoetenherdenk.nl/wp-content/uploads/2018/10/181001-Geschiedenis-van-het-van-Heutszmonument.pdf

Zie verder:https://amsterdam.kunstwacht.nl/kunstwerken/bekijk/553-monument-indie-nederland (NB zeer incorrect, oa naam van ontwerper Monument Indië Nederland ontbreekt)

https://rijksmonumenten.nl/monument/527837/van-heutszmonument-voor-jb-van-heutsz/amsterdam/

https://anderetijden.nl/aflevering/652/Van-Heutsz

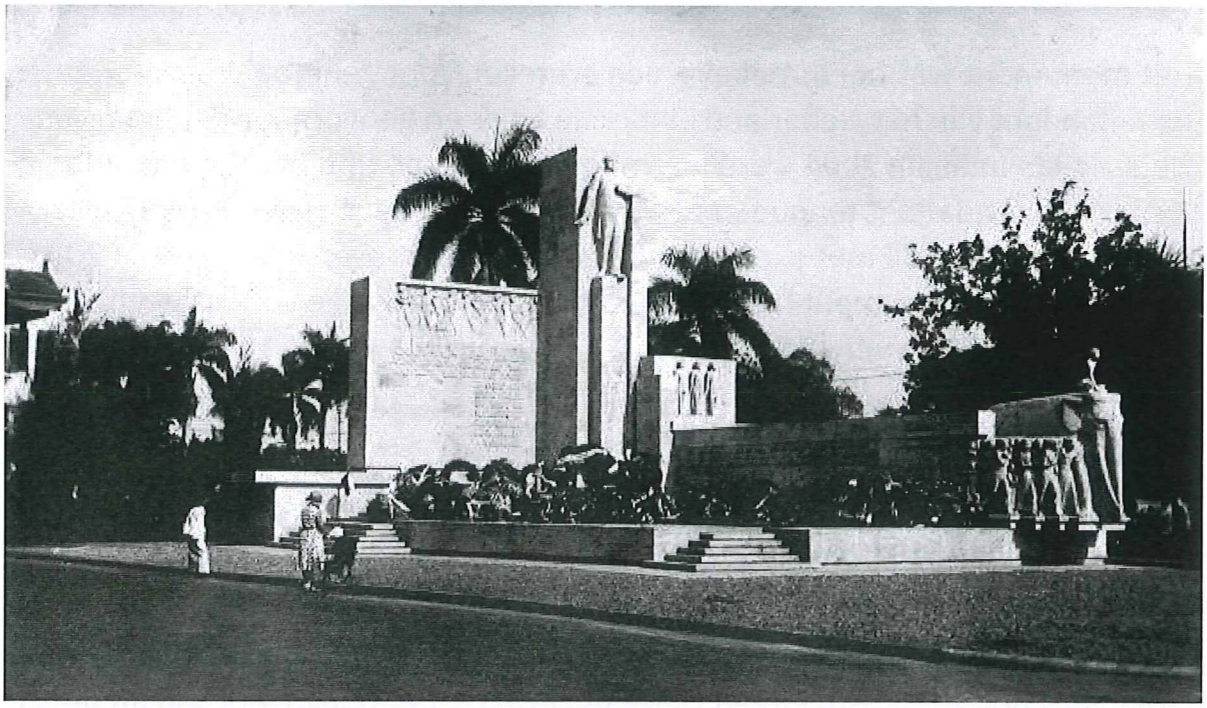

Foto Tropenmuseum

In aug 1932 werd in het toenmalige Batavia ook een Van Heutszmonument onthuld, onder protest van Indonesische studenten. Het monument voor Van Heutsz in Batavia is kort na de onafhankelijkheid van Indonesië gesloopt, net als de meeste andere verwijzingen naar de Nederlandse koloniale overheersing

Fragment van Van Heutsz-monument te Batavia 1932. Kop met hals van een Javaan, waar om hoofd een hoofddoek is gewikkeld. Rijksmuseum

https://dudok.org/2016/12/13/van-heutszmonument-batavia-1932/

zie ook Julia Adeney Thomas, Geoff Eley (ed) Visualizing Fascism: The Twentieth-Century Rise of the Global Right

Peter Stuyvesant, Hans Bayens 1991
West-Indisch Huis, Haarlemmerstraat 75/Herenmarkt

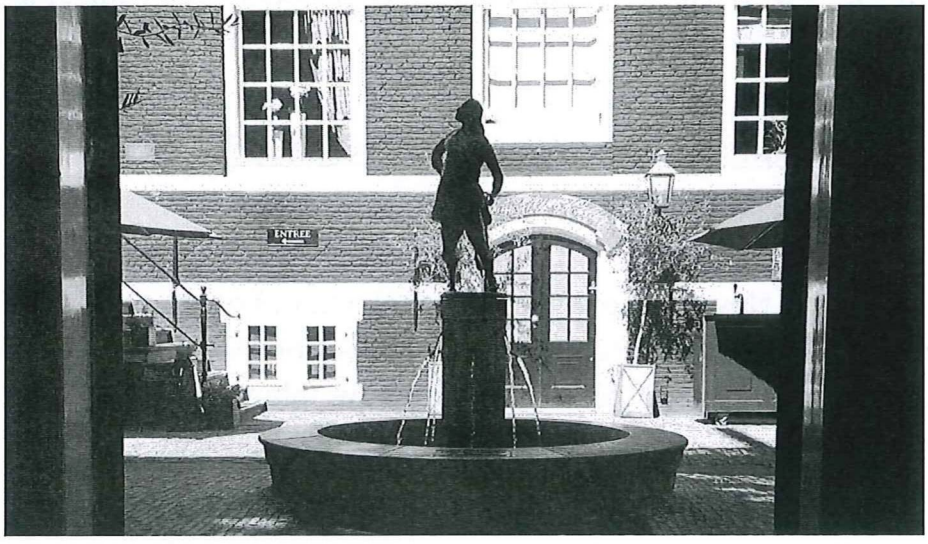

Het standbeeld van de gouverneur van Nieuw Amsterdam, Peter Stuyvesant, (1592-1672) staat op een sokkel die aan vier kanten water sproeit in een rond bassin.

Haarlemmerstraat 75
1991, het pand stamt uit 1617
Hans Bayens 1924-2003
brons
doorsnee bassin 2 m 40, hoogte 0,50 m, hoogte standbeeld 2 m 40

Het West-Indisch Huis dankt zijn naam aan de handelsmaatschappij de West-Indische Compagnie (WIC) die daar haar hoofdkwartier had van 1623-1647. In een van de zalen namen de Heren Negentien het besluit de stad Nieuw Amsterdam te bouwen die zou uitgroeien tot het huidige New York. De gouverneur van deze post werd Peter Stuyvesant. Het standbeeld van Peter Stuyvesant is daar geplaatst ter gelegenheid van "the Goth anniversary" van de Turmac Tobago Company. Dit staat op een koperen plaat op de rand van het bassin.

Het historische pand brandde in 1975 volledig uit. Onder leiding van de Stichting Het West-Indisch Huis werd het gebouw gerestaureerd. De restauratie duurde van 1987 tot 1991. Op de binnenplaats werd een fontein geplaatst met een bronzen beeld van Peter Stuyvesant, gouverneur van Nieuw-Amsterdam. In Amsterdam staat meer werk van Hans Bayens, zoals het beeld van Multatuli (1987) en Hommage aan Nescio (1971.

https://fonteinen-amsterdam-rotterdam.nl/amsterdam/overzicht-fonteinen/89-peter-stuyvesant

In Amsterdam, maar ook in New York en Scherpenzeel, staan beelden die herinneren aan koloniaal bestuurder Peter Stuyvesant van de WIC (West-Indische Compagnie). In Amsterdam staat hij op de binnenplaats van het West-Indisch Huis op de Herenmarkt, een naar hem vernoemde straat ligt - hoe kan het ook anders - in de West-Indische buurt.

Stuyvesant is omstreden vanwege zijn daden in de zeventiende eeuw. Hij dreef als bestuurder van Nieuw-Amsterdam, het huidige New York, slavenhandel via Curaçao. Hij bezat zelf tientallen slaven en had de naam een harde en onverdraagzame bestuurder te zijn. Daarnaast stond hij bekend als antisemiet. Joodse groeperingen strijden al jaren tegen de naam Stuyvesant op openbare plekken. Zo paste het Peter Stuyvesant College op Curaçao zijn naam in 2017 al aan in Kolegio profèsor dòkter Alejandro 'Jandie' Paula.

Karwan Fatah-Black, doet onderzoek naar het slavernijverleden van Nederland aan de universiteit Leiden. "Stuyvesant had grote plannen om via het knooppunt Curaçao de slavenhandel te laten lopen, maar daar lees je niets over bij dit beeldje."

Bron: Parool https://www.parool.nl/amsterdam/7-historische-figuren-waar-we-liever-niet-meer-naar-vernoemen~b4eedef0/

zie ook: https://www.taste.nl/2014/10/16/historie-standbeeld-peter-stuyvesant/

Gebouw de Bazel Stadarchief, Vijzelstraat

De Bazel is vernoemd naar architect Karel de Bazel en werd tussen 1919 en 1926 gebouwd voor de Nederlandsche Handelmaatschappij. De architect stierf echter in 1923, drie jaar voordat het gebouw werd voltooid. De bouw van het art deco-gebouw werd voortgezet door Cornelis van de Linde, samen met ontwerper Adolf Leonard van Gendt. De Bazel deed later dienst als hoofdkantoor van de Nederlandse bank ABN AMRO en huisvest tegenwoordig het Stadsarchief Amsterdam (Stadsarchief Amsterdam).

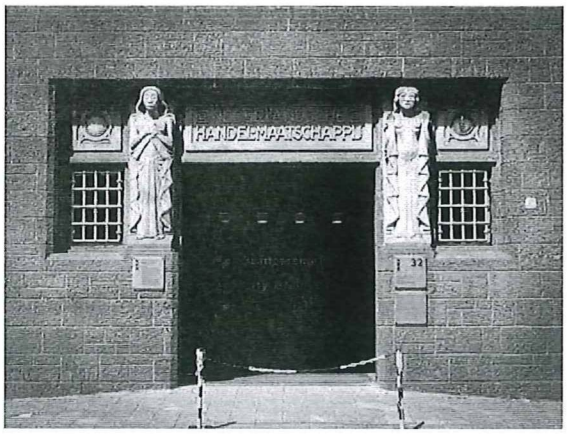

De twee sculpturen van Joseph Mendes da Costa staan aan weerszijden van de ingang. De vrouwenfiguren vertegenwoordigen Europa en Azië, twee belangrijke continenten voor de Nederlandsche Handel Maatschappij.

Beelden van Joseph Mendes da Costa van drie gouverneurs-generaal van 'Oost-Indië' boven de hoofdingang van het gebouw De Bazel aan de Vijzelstraat in Amsterdam (nu Stadsarchief) Van links naar rechts: Jan Pieterszoon Coen (1587 – 1629), Herman Willem Daendels (1762-1818) en Joannes Benedictus van Heutsz (1851-1924).

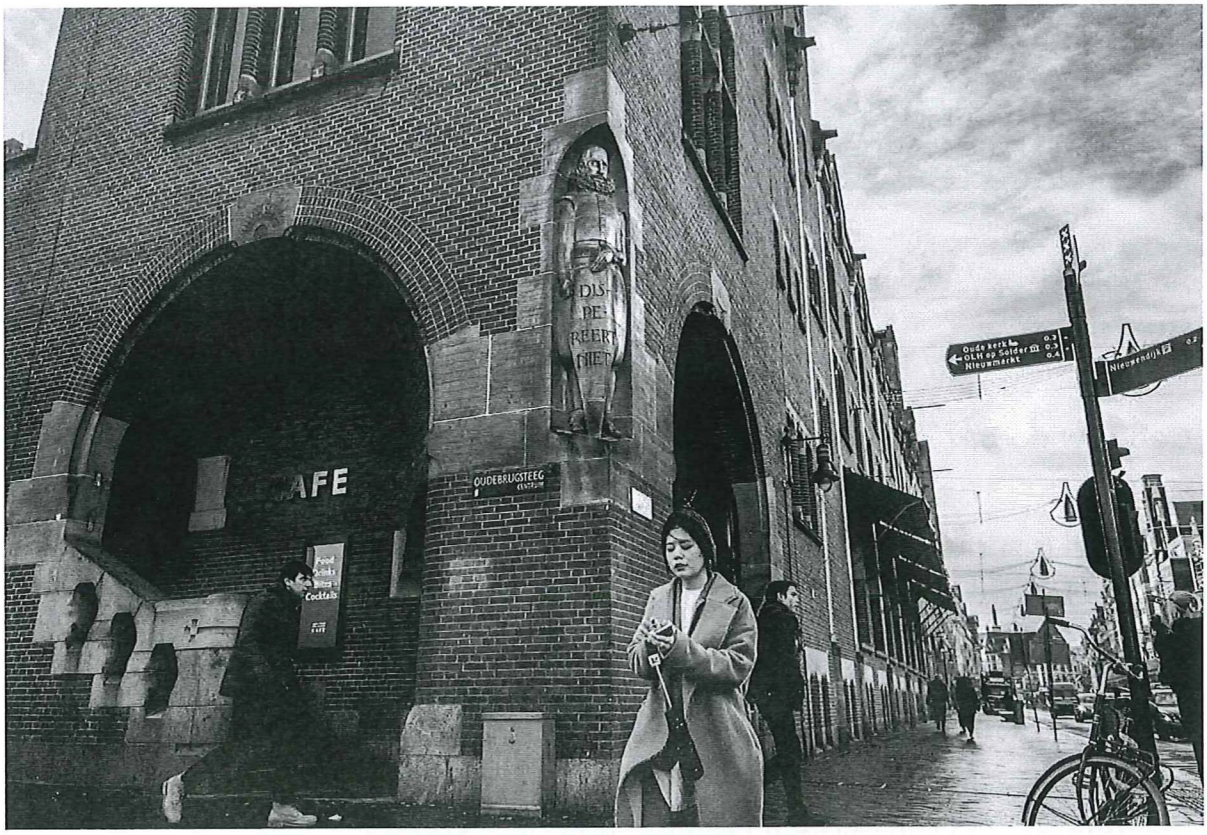

Jan Pieterszoon Coen (1587-1629)

In 2018 veranderde basisschool JP Coen in Oost haar naam al in de Indische Buurt School. Maar nog steeds herinneren verschillende plekken in Amsterdam, waaronder de Coentunnel, ons aan de gouverneur-generaal van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). De ouders van kinderen op de basisschool stoorden zich aan de dubieuze daden van Coen, tussen 1607 tot aan zijn dood in 1629. Ook op het Scheepvaarthuis prijkt nog een beeld van Jan Pieterszoon Coen prijkt, samen met tientallen andere zeehelden.

Naast het stichten van Batavia en zijn verdiensten als militair leider is de koopman verantwoordelijk voor ongeveer 15.000 moorden op inwoners van de Banda-eilanden, in huidig Indonesië, omdat zij de nootmuskaatmonopolie van de VOC niet erkenden. In zijn strijd op Banda liet Coen ook 44 leiders van Banda onthoofden omdat ze werden verdacht van samenzweringen tegen de Hollanders.

Bron Parool https://www.parool.nl/amsterdam/7-historische-figuren-waar-we-liever-niet-meer-naar-vernoemen~b4eedef0/

In Nederland zijn tot dusver nog geen beelden verwijderd, maar de Amsterdamse J.P. Coenschool veranderde twee jaar geleden wel van naam. Die heet nu Indische Buurtschool. Ook zijn enkele straatnamen veranderd, in 1956 werd de Stalinlaan al Vrijheidslaan, in 1978 werd het Pretoriusplein, hernoemd naar Steve Biko.

Als overgang naar volgende deel van het overzicht, de beelden die juist gaan over antiracisme/kolonialisme dit beeld, ook besmeurd in de afgelopen week, Opgericht vanwege het anti-racisme van Gandhi, maar

Mahatma Gandhi, 1980 Karel Gomes
Churchilllaan

Bronzen standbeeld van een lopende Mahatma Gandhi, afgebeeld met staf, bril en sandalen. Vanaf het wandelpad voert een wigvormig vlechtwerk van natuursteen in verschillende kleuren naar het beeld. Het symboliseert de verweving van tegenstellingen waar Gandhi naar streefde. Het herdenkingsmonument is tot stand gekomen door particulier initiatief van de Hindoe-organisatie Triveda om aandacht te vestigen op Gandhi's geweldloze strijd tegen racisme en onderdrukking. Jaarlijks vindt er op zijn geboortedag een herdenking plaats om geweldloosheid, saamhorigheid en vrede te eren.

De plaatsing van het beeld op de Churchilllaan brengt twee werelden samen. Churchill (1874-1965) en Gandhi (1869-1948) waren politieke tegenstanders. Churchill kon zich niet vinden in de vooruitstrevende socialistische visie van Gandhi op gezondheidszorg en onderwijs.

https://amsterdam.kunstwacht.nl/kunstwerken/bekijk/745-mahatma-gandhi

Gandhi, een Indiaas politicus, stond vooral bekend om zijn strijd tegen ongelijkheid en koloniale overheersing. Helemaal onomstreden was hij echter niet. Zo zou hij zwarte Afrikanen 'kaffers' hebben genoemd, een racistisch scheldwoord. "Kaffers zijn in de regel ongeciviliseerd," zou hij hebben gezegd volgens Joseph Lelyveld. De Amerikaanse biograaf schreef het boek 'Great Soul: Mahatma Gandhi and his struggle with India'.

https://www.parool.nl/amsterdam/beeld-van-gandhi-in-zuid-besmeurd-met-rode-verf~b599d24c/

Anti racisme verbeeld

Amsterdam telt eigenlijk veel meer beelden die een antikoloniaal of antiracistisch verhaal vertellen. Daarnaast een zeer groot aantal beelden de betrekking hebben op verzet en vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een kleine selectie,

Multatuli beeld, Hans Bayens, 1987 Torensluis Singel

Nationaal Monument Slavernijverleden, 2002
Erwin de Vries (1929-2018)

Op 1 juli 1863 kwam na twee-en-een-halve eeuw officieel een einde aan de slavernij in Suriname en op de Nederlands–Caraïbische eilanden. Sommigen vrijgemaakten in Suriname moesten echter nog verplicht tot 1 juli 1873 op de plantages blijven werken.
Dit nationaal monument herdenkt de slachtoffers van de Nederlandse trans-Atlantische slavenhandel en slavernij én het verzet daartegen. Op deze plek is jaarlijks op 1 juli de Nationale Herdenking van Keti Koti, het verbreken van de ketenen. Het monument werd op 1 juli 2002 door koningin Beatrix onthuld.

Monument van Besef, 2003 , Henny Renfurm, Suriname plein

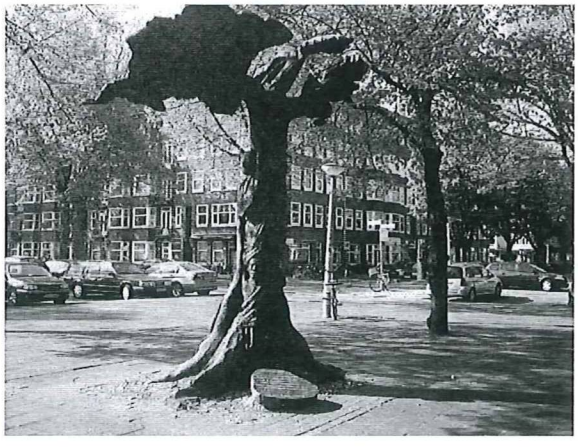

De Levensboom, Monument van Besef (Bon Fu Gron Prakseri) is een monument ter herdenking van het slavernijverleden, de afschaffing van de slavernij en de lotsverbondenheid van de landen die tot het Koninkrijk der Nederlanden behoorden. Sinds 30 juni 1993 komen op het Surinameplein in Amsterdam jaarlijks mensen samen op de Dag van Besef om hier een ceremonie bij te wonen. Er wordt dan om 20:00 2 minuten stil gehouden, speeches gegeven en kransen gelegd Sinds 30 juni 2003 vindt de jaarlijkse herdenking op het Surinameplein plaats bij het monument de Levensboom.

Op het Surinameplein staat het Monument van Besef; "De Levensboom". De stam wordt gevormd door mensen uit Suriname, Nederland en de Antillen en de bladeren hebben de vorm van deze landen. Sinds 30 juni 1993 komen hier jaarlijks mensen samen om de Ceremonie van Besef bij te wonen en de lotsverbondenheid ten gevolge van de slavernij in de voormalige Nederlandse koloniën uit te dragen. De Nederlandse slavernij werd op 1 juli 1863 afgeschaft. Het monument is ontstaan op initiatief van het comité 30 juni - 1 juli, in samenwerking met vele nazaten en gemaakt door kunstenaar Henry Renfrum.

https://amsterdam.kunstwacht.nl/kunstwerken/bekijk/6547-levensboom-monument-van-besef-slavernijmonument-surinameplein

Mama Baranka, 1984 Nelson Carilho
Vondelpark

Monument ter nagedachtenis aan de op 20 augustus 1983 om het leven gebrachte Antilliaanse jongen Kerwin Duinmeijer. Moeder Aarde of Moeder Rots is een symbool van kracht en onverzettelijkheid.
Een sterke vrouw op de Antillen wordt Mama Baranka (baranka = rots) genoemd, daarmee wordt de kracht van zwarte vrouwen uitgebeeld. Moeder Rots is vergelijkbaar met de godin Moeder Aarde in andere culturen, maar omdat Curaçao nu eenmaal uit rots bestaat, is het daar Moeder Rots geworden.

Opschrift: Laat Amsterdam, eens bolwerk van verdraagzaamheid / de Toorts van Tolerantie verder dragen / omdat zijn huidskleur men niet kon verdragen viel hier een mensen kind uit onverdraagzaamheid!?

https://amsterdam.kunstwacht.nl/kunstwerken/bekijk/471-mama-baranka

Allende monument

Kunstenaar	Ton Blommerde
Adres	Sloterpark, President Allendelaan
Wijk	Geuzenveld-Slotermeer
Materiaal	Beton
Plaatsingsdatum	1975

https://amsterdam.kunstwacht.nl/kunstwerken/bekijk/5892-allende-monument

Anton de Kom

Kunstenaar	Jikke van Loon
Adres	Anton de Kom plein, Op trappen bij Bijlmerdreef
Wijk	Bijlmermeer
Materiaal	Brons, Graniet

Monument als bewonersinitiatief

Bewoners van Amsterdam Zuidoost namen in 1999 het initiatief en vroegen aan het Stadsdeel Zuidoost om een waardig monument te realiseren ter herdenking van vrijheidsstrijder en verzetsheld Anton de Kom.

Samen met bewoners werden de inhoudelijke randvoorwaarden voor de kunstopdracht vastgesteld. Het moest een figuratief beeld worden dat behalve fysieke gelijkenis ook een verbeelding moest opleverenvan het gedachtegoed van Anton de Kom. Samen met bewoners werden daarop vier kunstenaars uitgenodigd om een ontwerp te maken: Jikke van Loon, Henri Renfurn, Henk Visser en Erwin de Vries. Deze ontwerpen waren eind 2004 te zien in een tentoonstelling. Het publiek en een jury kozen begin 2005 het ontwerp van kunstenaar Jikke van Loon als monument voor Anton de Kom.

'Strijden ga ik! Eerst na d'overwinning kom ik terug...' Deze beginregel van Anton de Kom's gedicht vaarwel, Akoeba, vaarwel! Was voor kunstenaar Jikke van Loon

het uitangspunt bij het maken van het beeld. Het ontwerp voor het monument hakte Van Loon uit het hout van een gele kabbes, een boom die zij uit het binnenland van Suriname haalde en per boot naar Nederland verscheepte.

In deze reis van Surinaams hout ligt een bijzondere gelijkenis met de persoonlijke geschiedenis van Anton de Kom: een man 'uit het goede hout gesneden' wordt met zijn gezin op gezag van het Nederlands gouvernement- onder dwang getransporteerd van Suriname naar Nederland

Dwaze moeder

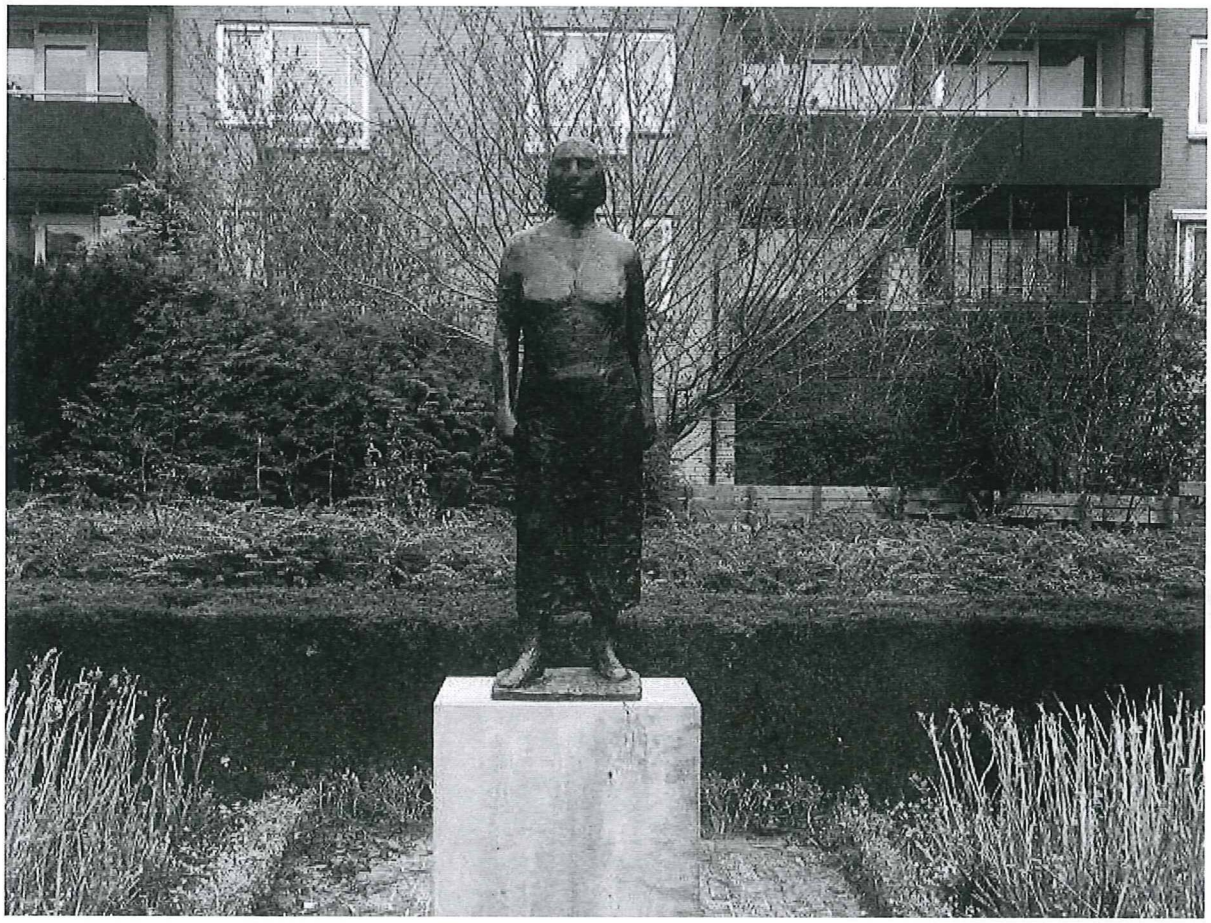

Kunstenaar	Auke Hettema
Adres	Dwaze Moedersplein
Wijk	Osdorp

Materiaal	Brons
Plaatsingsdatum	1990

Deze moeder protesteert tegen de verdwijning van haar kind. Het kunstwerk staat symbool voor alle "Dwaze Moeders" die in protect kwamen tegen de Argentijnse dictatuur van pesident Videla (1976-1983). Onder dit bewind verdwenen bijna 30.000 mensen. De Dwaze Moeder die dit initiatief begon, verdween zelf in 1977.

Auke Hettema (1927-2004) volgde zijn opleiding aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. Hij studeerde tegelijkertijd met zijn tweelingbroer Renze Hettema en kreeg les van beeldhouwer Piet Esser.

Hettema begon zijn carriere als beeldhouwer van oorlogs- en verzetsmonumenten. Hij is bekend geworden van het oorlogsmonument in de Prinsentuin in Leeuwarden, Hugo de Groot in Rotterdam en Willem van Oranje in Delft. In 1951 won hij de Prix de Rome.

In Amterdam staat er nog een ander kunstwerk van Hettema. Op het katholieke gedeelte van de Nooderbegraafplaats staat een kruisteken van hem.